

DIVENDRES SANT DE LA PASSIÓ DEL SENYOR

LA CELEBRACIÓ DE LA PASSIÓ DEL SENYOR

Visió general de la celebració

La celebració del Divendres Sant no és una MISSA, sinó QUE ES COMBREGA AMB EL PA CONSAGRAT LA VETLA (presantificats). És com si, per remarcar fortament el lligam entre el sacrifici sacramental (l'Eucaristia) i el sacrifici sagnant (a la creu), la celebració del Dijous Sant i la del Divendres Sant no fossin més que una sola missa.

UNA LITÚRGIA MARCADA PER GESTOS INHABITUALS

És sobre l'actuació que els equips de litúrgia hauran de posar l'accent i esforçar-se; una actuació curada, sòbria i solemne a la vegada, és a dir, prenen temps pel desplegament dels ritus, les monicions reduïdes a d'estricta necessari (si és que ho són). Gestos, desplaçaments i també silencis haurien de parlar per si mateixos.

- Gestos a fer i a fer bé:
 - La PROCESSÓ d'obertura, sense música ni cant, amb una pregària silenciosa, agenollats o postrats davant l'altar.
 - La LECTURA DE LA PASSIÓ SEGONS SANT JOAN cor de la litúrgia de la paraula.
 - LES GRANS INTERCESSIONS, la forma més antiga de la pregària universal que es feia a Roma.
 - La VENERACIÓ DE LA CREU.
 - La COMUNIÓ amb l'únic eucaristia celebrada la vigília anterior.
 - La litúrgia de comiat reduïda a l'ORACIÓ SOBRE EL POBLE.

LITÚRGIA DE LA PARAULA

La litúrgia de la Paraula forma un tríptic:

A la taula de l'esquerra presenta un rostre d'un personatge misteriós, un Just, capolat pels sofriments i objecte de les més odioses persecucions, menyspreat pels homes, aparentment abandonat per Déu mateix. En realitat, s'ofereix en sacrifici d'expiació pel pecat de les multituds, i el Senyor en farà el cap d'un poble innumerable de justificats. Sigui quina sigui la identitat del SERVENT DE DÉU en el llibre d'iaies, fa recordar, sobre tot el Divendres Sant, a Crist, el Just sotmès als ultratges, la mort del qual, ha salvat tots els homes del pecat, i que Déu ha exaltat a la glòria del cel.

A la taula de la dreta, se'ns presenta JESÚS, el Crist, entronitzat prop de Déu com el GRAN SACERDOT PER EXCEL·LÈNCIA, convertit, per la seva obediència, causa de salvació eterna per tots els qui l'obeeixen.

Aquestes dues taules, esbossades en molts segles de distància, introdueixen admirablement a la comprensió de la PASSIÓ DE NOSTRE SENYOR JESUCRIST que està al centre del tríptic. L'evangelista sant Joan ha volgut fer captar el sentit profund dels esdeveniments dels que n'ha estat testimoni. Paradoxalment, és elevat a la creu que Jesús es revela com el Vivent que dóna la vida en abundància a tots els qui aixequen els ulls cap a ell.

APROFUNDIR LA PRIMERA LECTURA Isaïes 2, 13-53, 12

El poema posa en escena un misteriós personatge malmenat pels homes però exaltat per Déu. Ell mateix no obre la boca, però d'altres ho fan per ell. Quan encara no sabem les desgràcies que s'abaten sobre el servidor, Déu ens anuncia que tindran fi: *Mireu, el meu servent prosperarà, s'eleva i serà posat molt amunt*. Sol i més avall que la terra, el servent consagrarà multitud de nacions i els reis quedaran bocabadats davant d'ell.

La veu del poble pren el relleu de la veu divina: *Qui ho pot creure, allò que hem sentit?* El poble està sorprès. Pensava que la vida miserable del servent era l'efecte d'un càstig diví. Però Déu el justifica. No és culpable. Serà culpable el poble? Sí. El poble reconeix les seves faltes.

El profeta intervé ara i comenta l'actitud del servent: *Quan era maltractat, ell s'humiliava i no obria la boca; com els anyells portats a matar...* Pel seu silenci, el servent permet al poble recuperar-se, descobrir la seva injustícia i la seva violència.

El Senyor intervé de bell nou. Reprèn i explicita la seva declaració inaugural. Sí, el servent ha triomfat, s'ha salvat: *a causa dels seus sofriments veurà la llum*. Molt més encara: la multitud dels homes és salvada per ell.

Proclamar aquesta Paraula

Algunes indicacions pràctiques per a ús del lector:

En aquest text profètic, prenen la paraula successivament:

EL SENYOR mateix: *El meu servent prosperarà, s'elevà i serà posat molt amunt...*

EL PROFETA: *així com tothom s'esglaià de veure'l...*

Després UN GRUP (pot ser el poble d'Israel?): *Qui ho pot creure, allò que hem sentit? A qui s'ha revelat la potència del braç del SENYOR?*

Altra vegada el PROFETA que evoca el final tràgic del Servent: *El Servent ha crescut...no tenia figura, ni res que es fes admirar... no tenia aspecte atractiu, era menyspreat, rebuig entre els homes.....*

Però també el canvi extraordinari que suscitarà: *veurà una descendència, viurà llargament, i per ell el disseny del Senyor arribarà a bon terme.*

Finalment altra vegada EL SENYOR: *Gràcies al sofriment de la seva ànima veurà la llum..*

També el lector s'haurà d'esforçar, per mitjà d'una breu pausa, o millor, per un canvi discret en el ritme i el to de la seva proclamació – A BEN PROCLAMAR aquestes diferents preses de paraula.

EL SALM 30

El salm 30 és la pregària d'un feble servent del Senyor davant d'un món hostil. A pesar dels complots, de les humiliacions, dels sofriments, de la solitud en la que el tanca l'enemic, ell roman ferm en la seva fe i exhorta els seus germans a tenir coratge. A diferència dels altres evangelistes, que empenen el salm 21, és el Salm 30 que Lluç posa en boca de Jesús a la creu: *Pare, confii el meu alè a les vostres mans*; la litúrgia del Divendres Sant posa aquesta mateixa resposta als nostres llavis.

APROFUNDIR LA SEGONA LECTURA Hebreus 4, 14-16; 5, 7-9

Els dos fragments de la carta als Hebreus són una meditació sobre Crist, gran sacerdot de la nova Aliança. Ell no travessa la cortina del Temple com el gran sacerdot de la primera Aliança, en un espai

buit on es pensava que Déu hi era present, sinó que ell ha penetrat en el santuari mateix de Déu. Ell és el vertader mediador entre Déu i nosaltres perquè és present prop de Déu essent plenament un dels nostres. Ha compartit en tot la nostra condició humana, llevat del pecat.

Aquesta doble solidaritat amb Déu i amb els homes li ha permès experimentar les dificultats i els sofriments lligats a la condició humana. Adherint-se totalment a la voluntat del Pare, Jesús ha experimentat en la seva carn com aquesta obediència podia ser dolorosa. La seva pregària ha estat escoltada. Déu ha intervingut per salvar-li la vida, no de manera provisòria com per Llätzer o la filla de Jaire, sinó de manera definitiva. Per la seva resurrecció, ha esdevingut per tots els qui el segueixen el model i la causa de salvació eterna.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

La lectura de la carta als Hebreus serà preparada amb cura remarcant les tres parts que la componen.

- L'especificitat del gran sacerdot que és Jesús *el gran sacerdot que, travessant els cels, ha entrat davant Déu. Perquè el gran sacerdot que tenim no és incapaç de compadir-se de les nostres febleses: ell, igual que nosaltres, ha estat provat en tot, encara que sense pecar.*
- La fe del creient segur del gran sacerdot que intercedeix per ell: *acostem-nos confiadament al tron de la gràcia de Déu perquè es compadeixi de nosaltres, ens aculli i ens concedeixi, quan sigui l'hora, l'auxili que necessitem*
- La naturalesa del sacrifici presentat pel gran sacerdot i les seves conseqüències: *Ell, Jesús, durant la seva vida mortal, s'adreçà a Déu, que el podia salvar de la mort, pregant-lo i suplicant-lo amb grans clams i amb llàgrimes. Déu l'escoltà per la seva submissió. Així, tot i que era el Fill, aprengué en els sofriments què és obeir, i un cop consagrat sacerdot es convertí en font de salvació eterna per a tots els que se li sotmeten. Caldrà vetllar a no deixar decaure la veu sobre la darrera frase que diu la finalitat del sacrifici de Crist.*

APROFUNDIR L'EVANGELI DE SANT JOAN 18, 1-19, 42

Com la Passió segons sant Mateu i sant Marc que es llegeixen el diumenge de Rams tenen accents dramàtics, la Passió segons sant Joan és plena de serenor. De cap a cap Jesús és amo del seu destí: *La meva vida ningú no me la pren som jo qui la don.*

L'acció es desenvolupa en cinc indrets, en cinc llocs.

Un hort tot just al començament en el qual Jesús té el costum de reunir els seus deixebles. Ell va a l'encontre dels qui el venen a arrestar, els interroga i els diu: *Som jo.* Tothom, Judes inclòs, cauen a terra. El lector alimentat en la Bíblia es recorda de l'escena de l'esbarzer ardent. A Moisès prosternat davant Déu diu: *Som jo.* A diferència dels seus adversaris no té necessitat de *llanternes ni torxes i armes*. La llum és ell mateix i emana d'ell. Qui va amb ell no està en les tenebres, no va a les fosques. Jo som la llum del món, avui dit als seus deixebles. Ell resplendeix amb una força i un poder reial. Ell dóna ordres i és obeït. Però aquest poder no s'exerceix a la manera del món: Prohibeix als seus deixebles emprar les armes.

A la casa d'Anàs. El contrast és corprenedor entre Jesús i els seus deixebles. L'jantic gran sacerdot, sogre de l'actual, interroga Jesús. Jesús respon coratjosament i convida el responsable jueu a posar-se a escoltar-lo. Colpejat per un dels guardes, reacciona amb dignitat. Però durant aquest temps, un dels deixebles, interrogat sobre el seu mestre, el nega.

A la casa de Pilat. No es sabrà res de l'interrogatori de Jesús pel gran sacerdot. Tot està centrat en la trobada entre Jesús i Pilat. Pilat fa el va i ve entre l'interior i l'exterior del palau. Es balanceja entre la seva recerca de la veritat i les pressions dels responsables religiosos.

El text ens proposa una imatge forta, com una icona de Jesús. Coronat d'espines i revestit amb un mantell de porpra, Jesús és presentat al poble: *Aquí teniu l'home!* (Ecce homo). Però qui és aquest home? Un rei de carnaval? Un blasfem? O el Servent que de tan desfigurad no semblava un home... menyspreat, abandonat per tothom, home de dolors, familiar del sofriment? Pilat, sense que se n'adoni, no hauria tingut raó en declarar al poble Jueus: *Aquí teniu el vostre rei?*

Al Gòlgota, lloc de l'entronització reial. Jesús s'hi posa sense l'ajuda de ningú. Un escrit designa la seva qualitat reial en les llengües locals i internacionals. Pilat, que ha cedit molt als jueus, no cedeix més i confirma el que diu l'escrit. La mare de Jesús qui ha estat present des del principi de l'Evangeli a les noces de Canà i que havia dit: *Feis tot el que ell us dirà* és present altra vegada aquí. Figura de l'Església, acull el deixeble estimat. Jesús inclinant el cap, entrega l'esperit. A qui? Dues lectures són possibles. Es pot comprendre que Jesús, considerant que ha acomplert perfectament la seva missió

que ha rebut del Pare li entrega la seva vida. Es pot veure també el Jesús entregant el seu esperit a la comunitat cristiana naixent present als seus peus en la persona de sa mare i el deixeble.

Començada en un hort, la Passió s'acaba en un hort. Dos homes, un que era deixeble en secret , l'altre qui havia anat a cercar Jesús durant la nit rendeixen els darrers honors a Jesús, embalsamen el cos de Jesús i l'enterren. La nit arriba, la foscor s'estén sobre l'hort: el sàbat dels Jueus (que comença en caure la nit) anava a començar. Però de bon matí, el primer dia de la setmana, el sol s'alçarà. En aquest mateix hort, la Magdalena sentirà Jesús que la crida pel seu nom: Maria!